
Notat

TIL: KONTROLLUTVALGENE VED SE-KON

FRA: REVISJON MIDT-NORGE

EMNE: HELGELAND KRAFT AS

DATO: 29.08.2025.

KOPI: TOR ARNE STUBBE

Bakgrunn

Flere eierkommuner vurderer å bestille en forvaltningsrevisjon og eller eierskapskontroll av Helgeland kraft AS. Revisjon Midt-Norge SA er revisor for 12 av de 14 eierkommunene. En forvaltningsrevisjon vil kunne handle om selskapet, mens en eierskapskontroll handler om hvordan kommunene utøver eierskapet i selskapet.

Revisjon Midt-Norge SA har tidligere gjennomført forvaltningsrevisjoner og eller eierskapskontroller i kraft konsern.

- Ren Røros, forvaltningsrevisjon i 2020
- Orkland Energi AS, eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i 2023
- TrønderEnergi AS, felles eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon, startet opp i 2025

Risikovurderinger

De aller fleste energiselskaper har i løpet av de siste 10 årene blitt til konsern, hvor et morselskap eier flere datterselskap alene eller sammen med andre. Dette skyldes kravet om et selskapsmessig og funksjonelt skille mellom nettvirksomheten og andre deler av energiselskapene, jfr. energiloven (LOV-1990-06-29-50). For mange energikonsern har det skjedd en ytterligere oppdeling i egne datterselskap. Et aksjeselskap et selvstendig selskap og kan styre gjennom de muligheter som aksjeloven gir. En konserndannelse betyr at kommunene som eiere er direkte eier av morselskapet, mens det er morselskapets styre som utøver eierskapet i datterselskap. Det betyr at kommunene har blitt indirekte eiere med en risiko for å stå igjen med mindre styringsmuligheter.

For noen kommuner har eierskapet i energiselskap, historisk gitt til dels store beløp i utbytte. I noen selskaper har utbyttet vært stabilt og gått inn i kommunenes driftsbudsjett. Energiselskapene opplever et press om teknologiutvikling og det grønne skiftet. Slike satsinger gjør av energiselskapenes overskudd brukes til nye investeringer og ikke til utbytte til eierne.

En annen risiko er at mange av energiselskapene har til dels gamle vannkraftanlegg som krever oppgraderinger. Dette er også kapitalkrevende og vil føre til mindre utbytte for kommunene.

Arkivkode: https://revisjonmidt-norge-my.sharepoint.com/personal/margrete_haugum_revisjonmidt-norge_no/documents/dokumenter/250901_helgeland_kraft.docx

Hovedkontor	Postadresse:	Telefon:	907 30 300	Hjemmeside:	www.revisjonmidt-norge.no
Brugata 2	Brugata 2			E-post:	post@revisjonmidt-norge.no
7715 Steinkjer	7715 Steinkjer	Org.nr.:	919 902 310 mva	Bankgiro:	4260 05 60276

Det kan også ligge en risiko i gamle avtaler og regelverket om konsesjonskraft som reduserer selskapenes og eierens handlingsrom.

Aktuelle tilnærminger

I utgangspunktet vurderer Revisjon Midt-Norge SA at problemstillinger fra de allerede gjennomførte forvaltningsrevisjoner i energiselskap, er relevant for Helgeland Kraft AS.

Problemstillinger Ren Røros

1. Utøver Røros kommune sitt eierskap i Ren Røros i tråd med normer for god eierstyring?
2. Forvalter styret i Ren Røros AS selskapet i Tråd med utvalgte krav i aksjeloven, eiersignaler og egne vedtekter?

Problemstillinger Orkland Energi AS

1. Utøver Orkland kommune eierskapet i Orkland Energi Holding AS i tråd med prinsipper for god eierstyring?
2. Er Orkland kommune sine interesser ivaretatt i selskapsomdannelser siden 2016 og fram til i dag?
3. Er selskapsomdannelsene i Orkland Energi AS håndtert innenfor reglene for habilitet?
4. Skjer transaksjoner mellom kommunen og konsernet til markedsmessige vilkår?
5. Er det etablert en hensiktsmessig rapportering mellom mor- og datterselskap?

Problemstillinger Trønder Energi AS

1. Utøver eierne i fellesskap eierstyring i tråd med anbefalte prinsipper for god eierstyring?
2. Hvordan har endringer i konsernstrukturen og etableringen av Aneo AS (datterdatter) påvirket kommunenes styringsmuligheter?
3. I hvilken grad har konsernledelsen i TrønderEnergi AS etablert styringslinjer og informasjonsrutiner som bidrar til god informasjonsflyt?
4. I hvilken grad følges utbyttepolitikken opp i konsernet?
5. I hvilken grad sikrer styret forsvarlig organisering av selskapet?

Når det gjelder eierskapskontroll er det en mulighet til å se på utøvelse av eierskapet i fellesskap slik det er gjort i den første problemstillingen i TrønderEnergi AS. Det betyr at eierskapskontrollen avgrenses til generalforsamlingen og dens oppgaver. Ønskes en eierskapskontroll av den enkelte kommunes utøvelse av eierskapet, er dette noe som vil være spesifikt for den enkelte kommune. Det betyr at en eventuell eierskapskontroll må bestilles separat av den enkelte kommune.

Ressursbehov og tidsramme

Ressursbehovet er avhengig av omfanget av problemstillinger. I prosjektet TrønderEnergi AS ligger det en ramme på 1000 timer. I prosjektet Ren Røros AS ble det brukt mellom 500 og 600 timer. Prosjektet Orkland Energi AS ble gjennomført med under 300 timer. Når det er flere kommuner som deltar i prosjektet blir det flere kontrollutvalg som skal følges opp og

Arkivkode: https://revisjonmidt norge-my.sharepoint.com/personal/margrete_haugum_revisjonmidt norge_no/documents/dokumenter/250901_helgeland_kraft.docx

Hovedkontor Brugata 2 7715 Steinkjer	Postadresse: Brugata 2 7715 Steinkjer	Telefon: Org.nr.:	907 30 300 919 902 310 mva	Hjemmeside: E-post: Bankgiro:	www.revisjonmidt norge.no post@revisjonmidt norge.no 4260 05 60276
--	---	--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------	---

flere kommuner som det kan være aktuelt å samle inn data fra. Dette gjør at revisors timeforbruk vil øke. Kommunespesifikke eierskapskontroller gjennomføres vanligvis på omkring 100 timer. Revisor vil oppfordre kontrollutvalgene til å ta stilling til hvordan kostnaden med forvaltningsrevisjon skal fordeles før prosjektet startes.

Revisjon Midt-Norge SA planlegger å starte opp prosjektet tidlig i 2026, hvis alle kommuner innen den tid har tatt stilling til prosjektplanen. I en slik tidsplan er det aktuelt å levere prosjektet høsten 2026.